

dienst rapporteerde dat men zelfs in kringen van de NSB negatief op de vordering reageerde:

*'Man glaubt dort, dass es um Deutschland . . . sehr schlecht stehen müsse, wenn Deutschland die genannten Metalle jetzt aus allen Winkeln zusammenkratzen müsse. Auch in sonstigen bisher positiv eingestellten Bevölkerungsschichten ist eine augenblickliche Verärgerung festzustellen, die sich in Bemerkungen äussert, wie z.B. dass Deutschland, nachdem es an Lebensmitteln und Bekleidung alles aus den Niederlanden herausgezogen habe, nunmehr auch noch das persönliche Eigentum des Einzelnen angreife'*¹ -

als zo gereageerd werd in pro-Duitse kringen, kan men zich de reacties in de anti-Duitse indenken! Men voelde er niets voor, een offer te brengen dat, naar men meende, rechtstreeks en uitsluitend aan de Duitse bewapening ten goede zou komen.

Een enkel gegeven doet vermoeden dat er maar zeer weinigen waren die de oproeping volledig naast zich neerlegden doch dat van diegenen die zich, om bestraffing te ontgaan, wèl naar de verzamelplaatsen begaven, minstens de helft verklaarde, niets te bezitten dat voor inlevering in aanmerking kwam. Alles wijst er voorts op dat zij die daar voorwerpen inleverden, een deel of een groot deel van hetgeen onder de verordening viel, achterhielden. Dat werd dan als regel verstoep of begraven. Daar kwam nog bij dat het personeel van de verzamelplaatsen lustig mee saboteerde: wie 'goed' was, mocht vaak een groot deel van hetgeen hij kwam aanbieden, weer meenemen, wie 'fout' was, werd onbarmhartig aangepakt en soms ook nog benadeeld wanneer de metaalwaarde van de ingeleverde goederen vastgesteld moest worden.

De totale opbrengst viel de Duitsers bitter tegen. Zij hadden berekend dat minstens 8 000 ton ingeleverd zou worden: wellicht tussen de 1 500 en 2 000 ton door het bedrijfsleven, en tussen de 6 000 en 6 500 ton door de burgerij. Voor het bedrijfsleven was het in veel gevallen moeilijk, zich aan de inleveringsplicht te onttrekken. In totaal werd iets meer dan 3 000 ton ingeleverd, waarvan (naar schatting) ca. 1 500 ton door het bedrijfsleven en eenzelfde gewicht door de burgerij. Wij pretenderen niet meer dan dat die cijfers de orde van grootte aangeven. Zij doen het dan plausibel voorkomen dat door de burgerij een kwart, misschien nog minder dan een kwart ingeleverd werd van waar de Duitsers op gehoopt hadden. Hun teleurstelling klonk een jaar later nog door in een brief van een van Fischböcks hoofd-

¹ 'Meldungen aus den Niederlanden', 49 (24 juni 1941), p. 16.